

● ΠΟΛΙΤΙΚΗ/ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

► Λεωνίδας Οικονομάκης, μέλος των Social Waste

Ζαπατίστικο κίνημα, ήχοι και εικόνες

■ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΓΚΙΩΝΗ

► Για κάποια χρόνια υπήρξε μια σιωπή, όσον αφορά το EZLN, ειδικά μετά την «απόσυρση» του subcomandante Marcos την 25η Μάη του 2014. Βέβαια, υπήρχε μία όλο και πιο εντεινόμενη τρομοκρατία γύρω από τις περιοχές τους όλα αυτά τα χρόνια, αλλά και το γεγονός των ψευδαισθήσεων που έτρεφαν λόγω της επερχόμενης δήθεν αριστερής κυβέρνησης του Obrador, θεωρείς Λεωνίδα ότι μετά την ιστορική ανακοίνωση για τη γέννηση των επτά νέων καρακόλ και τεσσάρων νέων αυτόνομων εξεγερμένων ζαπατίστικων δήμων, η ουτοπία επιστρέφει ως μόνη πραγματικότητα, που λέει και ο Περικλής Κοροβέσης; Τα διαβάζω τα άρθρα του Κοροβέση, ο οποίος, αιρετικός όντας, μας λέει ότι ο ρεαλισμός ουσιαστικά είναι υποταγή στο κατεστημένο, στην καθεστηκυία τάξη, ενώ η ουτοπία, η αντίσταση σε αυτό. Η προσπάθεια δηλαδή δημιουργίας «άλλων» τρόπων, σχέσεων, και κόσμων, στο εδώ και τώρα. Η Ζαπατίστικη ουτοπική πραγματικότητα με αυτή την έννοια –δεν είναι τυχαίο που ένα από τα πρώτα καρακόλες των Ζαπατίστας ονομάζεται Λα Ρεαλιδάδ, η Πραγματικότητα δηλαδή– έρχεται να αμφισβητήσει το αφήγημα της νέας «προοδευτικής» Κυβέρνησης του Μεξικού που μιλάει με στόμφο για τον 4ο Μετασχηματισμό(*) της Μεξικανικής σύγχρονης πολιτικής Ιστορίας ενώ στην πραγματικότητα προσφέρει «μια από τα ίδια», ενώ την ίδια στιγμή οι Ζαπατίστας με πολύ λιγότερους πόρους και κάτω από τη μύτη του κράτους και του στρατού του επεκτείνουν την επιρροή τους και γεωγραφικά και κοινωνικά.

► Πόσο πιστεύεις ότι θα επηρεάσει η «αποχώρηση» του Μάρκος (ή Ζακαρία ή Γκαλεάνο τώρα) από το προσκήνιο, στην όλη ανάδειξη του ζαπατίστικου κινήματος και τελικά ήταν μία κίνηση που έπρεπε να γίνει; Θέλω να πω εδώ ότι ο Σουπ Μάρκος δεν αποχωρεί, και σωστά το βάζεις σε εισαγωγικά. Απλώς κάνει ένα βήμα πίσω, ξαναβαφτίζεται σε Σουπ Γκαλεάνο, και πλέον κάνει ένα βήμα μπροστά ο Υποδιοικητής Μοϊσές, ο οποίος είναι και ιθαγενής Τσιαπανέκο, σε

ο Social Waste είναι ένα συγκρότημα που μου αρέσει ν' ακούω, γιατί μου καλύπτει ένα πολυσύνθετο πεδίο συναισθημάτων, πέρα των ακουστικών, που δύσκολα συμβαίνει στις μέρες μας και που, όπως πολύ σωστά λένε οι ίδιοι, δεν είναι απλά και μόνο ένα συγκρότημα, αλλά είναι κι ένα πολιτικό πρότζεκτ. Είναι ένα συγκρότημα που οι στίχοι τους είναι σπόροι έτοιμοι ν' ανθίσουν στο τσιμέντο της εποχής μας, είναι μία μηχανή παραγωγής εικόνων, ένα μωσαϊκό χρωμάτων, φυλών, επαναστάσεων, ουτοπίας, μνήμης, αισιοδοξίας, μια πανσπερμία

αντίθεση με τον Μάρκος που είναι μιγάς. Παραμένει και ο Μάρκος (συγχωρήστε με αλλά εγώ Μάρκος τον έμαθα, παρότι στην έρευνά μου έχω μελετήσει και κείμενα που έγραψε ως Ζακαρίας, και τώρα ως Γκαλεάνο) και γράφει ακόμα πού και πού με τον γνωστό του λόγο, αυτό όμως που εγώ έχω παρατηρήσει στην έρευνα πεδίου μου είναι η διεκδίκηση χώρου εκ μέρους της Ζαπατίστικης νεολαίας, μιας γενιάς που είναι νεότερη και από τον Μάρκος (που διαμορφώθηκε πολιτικά από τις Δυνάμεις Εθνικής Απελευθέρωσης) και από τον Μοϊσές (που επίσης διαμορφώθηκε πολιτικά από τις Δυνάμεις αλλά και από τον EZLN), μιας γενιάς που (δια)μορφώθηκε μέσω της Αυτόνομης Ζαπατίστικης Εκπαίδευσης/Παιδείας και που θέτει υπό αμφισβήτηση ακόμα και τους πατεράδες και τους παππούδες της στο Ζαπατισμό. Αυτό παρατηρώ εγώ ως ερευνητής στο πεδίο και σιγά σιγά θα γίνει

ετερόκλητων οργάνων και ήχων που δένουν αρμονικά σε ένα σύνολο που σε ταξιδεύει από τη μία άκρη της γης ως την άλλη, πάνω σε μια ονειρική και ασυμβίβαστη γαλέρα.

Συνομιλήσαμε με τον Λεωνίδα Οικονομάκη, μέλος τους συγκροτήματος, με διδακτορικό στις κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες, ο οποίος έχει διδάξει και διδάσκει σε ξένα και ντόπια πανεπιστήμια στο τμήμα Κοινωνιολογίας και το ΕΑΠ (μεταπτυχιακό: Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία), με μακροχρόνια έρευνα στην περιοχή των Τσιάπας (Μεξικό) και την Τσαπάρε (Βολιβία).

και περισσότερο ορατό και στην οργάνωση της ζαπατίστικης αυτονομίας. Είναι μια γενιά που έχει πάει σχολείο, που δεν έχει σε τόσο μεγάλο βαθμό τις διακρίσεις με βάση το φύλο με τις οποίες είχαν γαλουχηθεί προηγούμενες γενιές θέλοντας και μη, δεν έχει ζήσει τον πόλεμο ούτε την προετοιμασία για αυτόν, και σιγά σιγά καλείται να πάρει στα χέρια της αυτό που αποκαλούμε Ζαπατισμό.

► Ένας παλιός αγωνιστής έγραφε, «όπως δεν ήλθε το τέλος της Ιστορίας, δεν ήλθε και το τέλος των οραμάτων» και σεις όμως το πάτε πιο πέρα στην Γιορτή της ουτοπίας «Κι όμως αλλάζει Κεμάλ, κι όμως αλλάζει», οι πολλές επισκέψεις σου Λεωνίδα στην περιοχή των Τσιάπας σε έχουν

πραγματικά πείσει, ότι αυτό που συντελείται εκεί είναι μία ουσιαστική και βιώσιμη κατάσταση, κι αν ναι, θα μπορούσε ν' αντέξει στον χρόνο και στις επιθέσεις, που η εκτίμησή μου είναι ότι θα ενταθούν, λόγω της ανακήρυξης των νέων καρακόλ; Εδώ θα ήθελα να διευκρινίσω ότι η περιοχή λέγεται Τσιάπας, οι κάτοικοί της Τσιαπανέκος/ας, και όσοι από αυτούς είναι οργανωμένοι στις Βάσεις Υποστήριξης του EZLN λέγονται Ζαπατίστας. Και ο Ζαπατισμός στην Τσιάπας δεν γεννήθηκε σήμερα και έχει περάσει και πιο δύσκολες εποχές αν θέλετε, με μεγαλύτερη καταστολή και βία. Υπάρχει ήδη από το 1983 αν πάρουμε σαν έτος ίδρυσης το έτος εγκατάστασης του πρώτου αντάρτικου λημεριού του EZLN

στην περιοχή, και οι προετοιμασίες ξεκίνησαν από τις Δυνάμεις Εθνικής Απελευθέρωσης ήδη από το 1969. Τα πρώτα καρακόλες ιδρύονται το 2003, οπότε μετράμε ήδη δύομιση δεκαετίες τουλάχιστον ουτοπικά ρεαλιστικής αυτονομίας. Είναι πολύ μεγάλη κουβέντα για να γίνει από εδώ, αλλά εγώ προσωπικά ως ερευνητής και ακτιβιστής δεν «απομυθοποίησα», για να το θέσω έτσι, τον Ζαπατισμό. Κάθε άλλο. Έχω υπάρξει και μαθητής του, αρχικά ως μαθητής Ισπανικών και Τσοτσίλ στο Αυτόνομο Εξεγερμένο Ζαπατίστικο Κέντρο Ισπανικών και Γλωσσών Μάγιας στο βουνό, αλλά και ως ερευνητής που πραγματοποίησε εκεί την έρευνα πεδίου για τη διδακτορική διατριβή του μεταξύ 2011-2016. Μάλιστα κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους θα κυκλοφορήσει και στα ελληνικά από τις Ακουβέρνητες Πολιτείες η διατριβή μου οπότε εκεί θα έχετε την ευκαιρία να διαβάσετε και πιο αναλυτικά σε τι αναφέρομαι.

► Λεωνίδα πες μου μερικά πράγματα παραπάνω για το βιβλίο-διατριβή σου και πότε πιστεύεις ότι θα κυκλοφορήσει; Η διατριβή μου είναι αποτέλεσμα συγκριτικής έρευνας έξι ετών, που περιελάμβανε εθνογραφική έρευνα πεδίου σε Βολιβία και Μεξικό

